

«Сам Ум Рай»

<https://samumray.in.ua/>

«Сам Ум Рай»

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІЙ САЙТ

- Громадянська лірика (статті)
- Соціальні листи
- Рецензії-відгуки на події
- Виступи (аудіо- та відеозаписи)
- Лекції (конспекти)
- Нотатки з радіопередач
- Цитати, афоризми (мудрість)
- Події
- Карта сайту
- Концепція сайту

Головна » Брат, міністр, президент, або До проблеми наукового пошуку на теренах досліджень про Лесю Українку

Брат, міністр, президент, або До проблеми наукового пошуку на теренах досліджень про Лесю Українку

*Хочеш знати, чим справді було
те, що так колись пишно цвіло,
що на серце наводило чари,
світ вбирало в злотисті примари,
те, що сяло, мов чистий кришталь,
а безжалісне й гостре, мов сталь...*

(Лесья Українка. Вірш з циклу "Хвилини", поетична збірка "Відгуки")

Шлях пошуку за тематикою Лесі Українки та її оточення зазвичай встелений не тільки й не стільки пелюстками троянд, — часто це якісь безмовні “білі плями” (особливо тоді, коли люди були репресовані, знищені або емігрували). І багато колючих терній, коли тема або взагалі не піддається розшифровці, або ж якийсь злий геній підкидає тобі неправдиву інформацію, яку ти ще довго мусиш вивіряти й тлумачити. Так було, наприклад, зі лжепортретом Сергія Мержинського, який (з першоподачі когось, мабуть, достатньо авторитетного на теренах науки про Лесю Українку) неодноразово публікувався і у 5-томнику творів письменниці, і у збірнику “Леся Українка. Документи і матеріали 1871 — 1970” (Київ, 1971 р.), і у художній літературі — зокрема, у першовиданні (1971 р.) художньо-документальної біографії Лесі Українки одного з найвтаємниченіших дослідників і популяризаторів цієї теми Анатолія Костенка, який свого часу в сталінських таборах познайомився з наймолодшою сестрою письменниці Ізидорою Косач (Борисовою), яка пізніше емігрувала до США і вже звідти консультувала вченого й письменника. В одному зі своїх листів вона вказала йому на помилку. А молодиком із опублікованного фото виявився зовсім не друг Лесі Українки Мержинський, а її кузен Юрій Тесленко-Приходько, автор багатьох світлин з архіву родини Косачів. Навіть останнього київського фото Лесі Українки.

Була свідком того розпачу, який пережив Анатоль Ілліч, довідавшись про це, як він намагався пошвидше все виправити (що й зробив у новому виданні своєї “Лесі Українки”, 1985 р.), як навчав нас правильно виходити з подібних ситуацій. Про це я свого часу написала у своїй статті “Не Сергій Петрович і навіть не Мержинський”, опублікованій у газеті “Українська мова та література” [3]. У назву цієї статті було винесене також і помилкове по-батькові С. К. Мержинського, адже саме так він був названий у вірші (теж одного з найкращих сучасних дослідників Лесі Українки, поетеси і вченого, автора монографії “Notre Dame d’Ukraine” [6]) Оксани Забужко “Задзеркалля: пані Мержинська”, адже насправді батька Мержинського звали Костянтином, а не Петром, як батька Лесі Українки.

Сергій Мержинський. Фото з архіву родини Косачів

Таких і подібних помилок може бути розсіяно в морі публікацій про письменницю безліч. Це і фальшдруки, і автоматичні правки комп'ютера, якому може "не сподобатись" якесь українське прізвище або певне слово, яке він вважатиме неправильним, застарілим чи неформатним. Наприклад, те, як у збірці жіночої поезії "Сама" (упорядники Теодозія Зарівна та Галина Тарасюк) комп'ютер похулігавив таким чином, що два різні моїх вірші зрослися в один, а у змісті відтак теж

